

# สิทธิมนุษยชนและสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

## HUMAN RIGHTS AND RIGHT AND LIBERTIES PROTECTION

สุโชติ พวงพุด

Suchote Puangput

นักวิชาการอิสระ

Independent academic

Corresponding Author E-mail : suchote2509@gmail.com

### บทคัดย่อ

สิทธิมนุษยชน (HUMAN RIGHTS) คืออะไร และมีความสำคัญอย่างไรหากเราเปรียบเทียบกับชีวิตมนุษย์หนึ่งคนเป็นต้นไม้หนึ่งต้น สิทธิมนุษยชนจะเป็นดังสภาพสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นกับการเจริญเติบโตของต้นไม้ต้นนั้น เช่นการที่จะต้องมีการมีแสงแดด จะต้องมีการมีน้ำ และมีสารอาหารที่ครบถ้วนเพราะสิ่งเหล่านี้ก็จะช่วยให้ต้นไม้มีการเจริญเติบโต มีความแข็งแรงและเป็นประโยชน์ให้กับพื้นที่ที่อยู่อาศัยต่อไป สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อให้เราทุกคนอยู่รอด สิทธิมนุษยชนไม่จำเป็นต้องเป็นตัวบทกฎหมายแต่เราทุกคนจะต้องได้รับสิทธิในฐานะที่เป็นมนุษย์ เช่นการมีที่พักที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสมไม่ถูกทอดทิ้งให้เร่ร่อนหรืออาศัยอยู่ตามท้องถนนต้องมีเสื้อผ้าเพื่อสวมใส่เพื่อป้องกันยามที่อากาศหนาวเย็น ป้องกันแสงแดด และเพื่อใช้ปกปิดร่างกายการเข้าถึงในระบบสาธารณสุขยามเมื่อเจ็บป่วย การที่ต้องมีอาหารไว้รับประทานและพอที่จะให้อยู่รอดได้และไม่ใช่อาหารที่มาจากถังขยะการใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและการได้รับปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน สิทธิมนุษยชนจึงเป็นเรื่องของคนทุกคนที่เกิดมาเท่ากัน มีศักดิ์ศรีและเป็นสิ่งที่ไม่มีการพรากจากเราไปได้ การปฏิบัติใดที่เป็นการเหยียดหยาม ลดทอน หรือทำให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ลดลง ย่อมขัดกับหลักสิทธิมนุษยชนและเป็นการเข้าข่ายการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิในกระบวนการยุติธรรม เมื่อเราต้องเป็นผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย เราจะต้องได้รับสิทธิที่จะต่อสู้คดี หรือขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ที่เราถูกจับกุม แจ้งข้อกล่าวหาที่ถูกจับกุม การแจ้งให้ญาติทราบเมื่อถูกจับกุมแล้ว สิทธิที่ได้รับในขณะที่ถูกจับกุมที่เจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติต่อเราในฐานะที่ยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ การขอทนายความเพื่อมาช่วยเราเรื่องข้อกฎหมายต่างๆ หลังจากผ่านกระบวนการของศาลแล้ว เมื่อผู้พิพากษาสั่งลงโทษ เรายังมีสิทธิที่จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อยู่ต่อไป (Social studies with Tee, 2565)

**คำสำคัญ :** สิทธิมนุษยชน / สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

## Abstract

What are human rights (HUMAN RIGHTS) and how important are they? If we compare the life of one human being to that of one tree. Human rights will be like the environmental conditions necessary for the growth of that tree. For example, in order to have sunlight, there must be water and complete nutrients. Because these things will help the tree grow. strong and is beneficial to the area next residence

Human rights are therefore basic rights for all of us to survive. Human rights do not have to be written into the law. But we must all have our rights as human beings. Such as having proper shelter and shelter, not being left homeless. or live on the streets Must have clothes to wear to protect against cold weather sun protection and to cover the body access to the health system when sick the need to have enough food to eat and survive. And it's not food that comes from the trash. Living life with dignity and to be treated equally, human rights are therefore a matter of all people being born equal. There is dignity and it is something that no one can take away from us. Any practice that is insulting, diminishes, or reduces the value of humanity. It is contrary to human rights principles and is considered a violation of human rights.

Rights in the justice process when we have to be the accused or suspect We must be given the right to stand trial. or steps in the justice process This will start from the moment we are arrested. Notification of arrest charges Notification of relatives upon arrest The rights received while being arrested that the officer must treat us as innocent. Requesting a lawyer to help us with various legal matters After going through the court process When the judge orders punishment We still have the right to continue to be treated with the dignity of humanity. (Social studies with Tee, 2565)

**Keywords :** Human rights / Rights in the judicial process

## บทนำ

สิทธิมนุษยชนคือ สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่เป็นของพวกเราทุกคนไม่ว่าเราจะเป็นใครหรืออยู่ที่ไหนบนโลกใบนี้ไม่ว่าคุณจะมีชื่อเสียงอะไร หรือใช้ชีวิตแบบไหนก็ตาม สิทธิมนุษยชนไม่ สามารถถูกพรากไปได้ แต่บางครั้งสิทธิมนุษยชนอาจถูกจำกัดเช่น ถ้าคุณทำผิดกฎหมาย หรือกระทำการที่อาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคง

ของชาติ ทั้งนี้ สิทธิมนุษยชนนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าความเป็นมนุษย์ เช่นความมีศักดิ์ศรีความยุติธรรม ความเท่าเทียม ความเคารพ และความเป็นอิสระ นอกจากนี้สิทธิมนุษยชนนั้นไม่ได้เป็นเพียงแค่ แนวคิดที่เป็นนามธรรมเท่านั้นเพราะสิทธิมนุษยชนคือแนวคิดที่ได้รับการนิยามและ ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

กระบวนการยุติธรรมคือ ขั้นตอนในการรักษาความสงบเรียบร้อย มีศีลธรรมอันดีให้กับสังคม และประชาชน ในกรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างกัน หรือว่ามีการละเมิดกฎเกณฑ์หรือกฎหมายต่างๆ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมจะทำให้ความจริงปรากฏสามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษและเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายได้ สิทธิในกระบวนการยุติธรรมไม่ใช่อยู่ในรัฐธรรมนูญอย่างเดียว มีมาตั้งแต่หลักการสากล ไม่ว่าปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิหรือว่ากติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights) ได้แบ่งสิทธิและเสรีภาพออกเป็น 30 หมวด เช่นสิทธิในการแสวงหาที่ลี้ภัย สิทธิในการมีเสรีภาพจากการทรมาน สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก และสิทธิในการศึกษา ไม่มีใครสามารถพรากสิทธิและเสรีภาพนี้ไปจากเราได้เพราะสิทธิและเสรีภาพนี้เป็นของพวกเราทุกคน นับตั้งแต่มีการกำหนดปฎิญญานี้ขึ้นเมื่อ 70 ปีที่แล้วปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยย์ได้ถูกใช้เป็นรากฐานของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศทุกฉบับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองInternational Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) ไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2539 และมีผลใช้บังคับกับไทยเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540

## สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

วันหนึ่งถ้าเราถูกจับกุมขึ้นมาและตกเป็นผู้ต้องหา หรือตกเป็นผู้ต้องสงสัย เราจะอย่างไรบ้าง และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม มีอะไรบ้างที่จะทำให้เราสามารถได้รับความเป็นธรรม จากการที่เราตกเป็นผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัยได้ และสิทธิในกระบวนการยุติธรรมอันดับแรกคือ

1. บุคคลเสมอกันภายใต้กฎหมาย ( ICCPR ข้อบทที่ 14 ) เราต้องยึดมั่นเสมอว่าบุคคล ไม่ว่าจะเป็นคนจน คนรวย คนชาติไหน หรือเชื้อชาติอะไร พอเราเป็นคนหรือเป็นมนุษย์เราต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน มีการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะเป็นการทั่วไป ไม่ใช่เฉพาะเจาะจง ว่ากฎหมายนี้ใช้กับคนรวย กฎหมายนี้ใช้กับคนจน เพราะฉะนั้นอันดับแรกเลยให้ตระหนักแล้วก็พึงระลึกไว้เสมอว่า บุคคลเสมอภาคกันภายใต้กฎหมายและไม่มีการเลือกปฏิบัติ

2. สิทธิในชีวิตและร่างกาย (ICCPR ข้อบทที่7 / ป.วิ.อ. ม.135 และ ม.226) สิทธิที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ เวลาเราเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะต้องมีการจับกุมกักขังอะไรต่างๆ ดังนั้นสิทธิที่สำคัญก็คือ สิทธิในชีวิตและร่างกายซึ่งทุกคนไม่สามารถจะให้ใครมาล่วงละเมิดได้ ไม่ว่าจะเป็นการทรมานหรือว่าการลงโทษอะไรที่ไร้มนุษยธรรมก็ไม่สามารถที่จะให้ใครกระทำได้

3. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง จากการจับ คุมขัง และค้นตามอำเภอใจ (ICCPR ข้อบทที่ 9 /ป.วิ.อ. ม. 57,59,90) กระบวนการในการจับกุมตัวและเมื่อเราโดนจับกุมอันดับแรกเราต้องถามเจ้าหน้าที่เลยว่า จับเราด้วยข้อหาอะไร เพราะว่าเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ที่จะต้องแจ้งข้อหาโดยพลัน แล้วก็ต้องแสดงหมายจับที่ศาลออกให้ว่าจับกุมเราด้วยข้อหาอะไรแล้วจับกุมเราด้วยสิทธิหรือหน้าที่หรืออำนาจตามกฎหมายอะไรเราจะต้องไม่ให้เข้าจับกุมตามอำเภอใจแบบไม่ได้มีสาเหตุใดๆหรือไม่ได้มีหลักฐานอะไรใดๆเลยไม่ได้

4. สิทธิในการได้รับแจ้งเหตุ / ข้อหาในการจับกุมโดยพลัน (ICCPR ข้อ 9 /ป.วิ.อ. ม.83) อย่างที่แจ้งไปแล้วเบื้องต้นว่า เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมเราเจ้าหน้าที่ต้องมีหน้าที่ในการแจ้งเหตุแห่งการจับกุม นั่นก็คือเราจะต้องรู้ว่าเราทำผิดอะไร เพราะว่ามันเป็นสิทธิของเราอย่างหนึ่งในการที่จะได้รับแจ้งเหตุข้อหาในการจับกุมโดยพลัน ย้ำว่าโดยพลัน เพราะฉะนั้นเวลาเจ้าหน้าที่เข้าจับกุมแล้วเราต้องถามไปว่าจับกุมเราด้วยข้อหาอะไร มีหมายจับไหม หรือว่าบุกรุกบ้านเราเข้ามา มีหมายค้นไหม ค้นอะไรด้วยสาเหตุอะไร ต้องแจ้งให้เราทราบด้วย

5. สิทธิที่จะนำตัวไปยังศาลโดยพลัน ภายหลังการจับกุม (ICCPR ข้อบทที่ 9/ป.วิ.อ. ม.84) เมื่อถูกจับกุมตัวเจ้าหน้าที่จะต้องพาเราไปยังที่ที่เป็นสถานที่ในทางราชการ ไม่ใช่พาเราไปในที่ลับ หรือว่าพาเราไปเซฟเฮ้าส์ ไปกักตัวสอบสวน พอเจ้าหน้าที่จับกุมตัวเราแล้วเราจะต้องให้เขานำตัวเราไปขึ้นศาลโดยพลันเลยก็ เพราะว่าศาลสามารถที่จะตรวจสอบการจับกุมได้ว่าการจับกุมโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วเจ้าหน้าที่ที่จับกุมมีอำนาจหน้าที่ในการจับกุมหรือไม่ตามกฎหมายอะไร โดยไม่พาตัวไปยังเซฟเฮ้าส์ หรือรีสอร์ท รางต่างๆ ไม่ทำการซ้อมหรือสอบสวนเรา ซึ่งเป็นสิ่งที่ละเมิดสิทธิอย่างยิ่งมาก

6. สิทธิในการแจ้งและติดต่อญาติหรือผู้ไว้วางใจ (ป.วิ.อ. ม.7/1, ม.83) หลังจากเจ้าหน้าที่ต้องนำตัวไปศาลแล้วต้องให้โอกาสในการที่จะติดต่อครอบครัวหรือญาติพี่น้อง คือสามารถบอกญาติหรือบุคคลที่ไว้วางใจได้ด้วย

7. สิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ (ICCPR ข้อบทที่ 14 /ป.วิ.อ. ม.7/1, ม.8, ม.83, ม.134/3) หลังจากนั้นก็สามารถที่จะเรียกทนายความมาปรึกษาได้ด้วย เพราะว่า เป็นไปไม่ได้ที่ทุกคนจะรู้กฎหมาย เพราะฉะนั้นการที่มีทนายความให้มาตรวจสอบว่าการจับกุมชอบด้วยกฎหมายในข้อหาอะไร มีองค์ประกอบอะไร และจะต้องต่อสู้คดีอย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ทนายความจะมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ดังนั้น สิทธิที่จะมีทนายความก็เป็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรมอย่างหนึ่งที่สำคัญ หลังจากที่ได้ที่ปรึกษาทนายความแล้วในบางกรณี ถ้าไม่สามารถ ที่จะหาทนายความได้ เพราะว่าทนายความก็ต้องมีค่าใช้จ่ายก็สามารถที่จะขอให้รัฐให้ความช่วยเหลือจัดหาทนายความได้ โดยจะมีทั้งทนายอาสาหรือติดต่อกองทุนยุติธรรมที่จะช่วยในเรื่องการจัดหาทนายความได้

8. สิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาล (ป.วิ.อ. ม.7/1, ม.83) สิทธิต่อมาในกระบวนการยุติธรรมเป็นสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาล เพราะว่าในช่วงของการจับกุม มักจะมีการปะทะกัน ได้รับบาดเจ็บ หรือรู้สึกเจ็บป่วย เจ้าหน้าที่ต้องส่งเข้ารับการรักษาพยาบาล นอกจากนั้นปัจจุบันยังมีระเบียบต่างๆ ที่ให้ตรวจร่างกายตั้งแต่วินาทีแรกที่จับกุมตัว

ระหว่าง และหลังการจับกุมตัว เพื่อที่จะได้สร้างความโปร่งใสและความถูกต้องในการควบคุมตัว เพื่อป้องกันไม่ให้มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่สอบสวนใช้วิธีการทรมานเป็นต้น

9. สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (ICCPR ข้อบทที่ 14) สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ซึ่งสิทธินี้สำคัญมากแล้วที่เรามักจะหลงลืมกันไปเสมอ เพราะเมื่อตกเป็นผู้ต้องสงสัยแล้วก็มักจะถูกบอกว่ามีการกระทำความผิดแล้ว คือมองว่าเขาผิดไป 50% แล้วซึ่งที่ผ่านมาในสังคมมีแพะเป็นจำนวนมากอย่างที่คุณคนรับรู้กันไปแล้วมีแพะหลายคนเลยที่ถูกกล่าวหาถูกยึดข้อหาต่างๆ เพราะฉะนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องปฏิบัติต่อเขาด้วยความเคารพสิทธิมนุษยชนโดยไม่มองว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิดยังเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะตัดสินคดี

10. สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้การหรือเบิกความในถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง (ICCPR ข้อบทที่ 14 / ป.วิ.อ. ม.134/4) สิทธิถัดไปในการบวนการยุติธรรมก็คือสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ของตนเอง เพราะว่าสิทธินี้จะไม่ถูกนำคำเหล่านั้นไปเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลด้วยเพราะฉะนั้นการที่จะพูดหรือไม่พูดอะไร ควรจะต้องมีทนายความอยู่ด้วยการที่จะให้การหรือไม่ให้การนั้นจะต้องมีการปรึกษาก่อนเพื่อจะทำให้เสียรูปคดีได้

11. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาประกันหรือปล่อยชั่วคราว (ICCPR ข้อบทที่ 9 / ป.วิ.อ. ม.106 – 107) สิทธิถัดมา คือสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาประกันตัวหรือปล่อยตัวชั่วคราว เพราะการที่คนถูกจับกุมตกเป็นผู้ต้องหาโดยยังไม่ถูกตัดสินให้เป็นผู้ทำความผิดจึงควรจะได้รับประกันตัวออกมา เพื่อที่จะได้มาปรึกษาหรือวางแผนในการต่อสู้คดีต่อไป ดังนั้น สิทธินี้ก็เป็นสิทธิหลักที่จะช่วยให้เกิดความยุติธรรมได้

12. สิทธิที่จะได้รับการสอบสวน หรือพิจารณาคดีที่ถูกต้องรวดเร็วและเป็นธรรม (ICCPR ข้อบทที่ 14 / ป.วิ.อ. ม.8) สิทธิถัดไปก็คือสิทธิที่จะได้รับการสอบสวนหรือว่าพิจารณาคดีที่ถูกต้องรวดเร็วและเป็นธรรมสิทธินี้ในกระบวนการยุติธรรมจะมีขั้นตอนมากและใช้ระยะเวลานาน 2 ปี 3 ปีเป็นส่วนใหญ่จนกว่าคดีจะถึงที่สุดซึ่งทำให้ทั้งของโจทก์และจำเลย เสียโอกาสเสียเวลา และเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก

13. สิทธิในการต่อสู้คดี (ICCPR ข้อบทที่ 14) สิทธิถัดไปเป็นสิทธิในการต่อสู้คดีตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ไม่ว่าจะเป็นโจทก์ จำเลยหรือผู้ใดก็สามารถที่จะขึ้นศาลให้การต่อสู้คดีแก้ต่างได้

14. สิทธิในการมีล่าม (ICCPR ข้อบทที่ 14 / ป.วิ.อ. ม.13) สิทธิในการมีล่ามทำไมต้องมีสิทธินี้ล่ามไม่ใช่แค่ล่ามภาษาไม่ใช่แค่ล่ามในกรณีที่เขาเป็นต่างดาวแต่ในกรณีที่เป็นผู้พิการก็มีสิทธิมีล่ามด้วยไม่ว่าจะเป็นล่ามภาษามือหรือล่ามอื่น ๆ เพราะว่า การอยู่ในกระบวนการยุติธรรมเป็นการสร้างความเข้าใจให้กับโจทก์ ให้กับจำเลยหรือคู่ความซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

15. สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือทางการเงินและกฎหมาย (พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559 / พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ.2559) สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือทางการเงินและในด้านกฎหมายซึ่งก็จะมี พ.ร.บ.ค่าตอบแทนของผู้เสียหายและ

จำเลยในคดีอาญาซึ่งกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพก็จะเป็นผู้ดูแลอยู่โดยสามารถที่จะขอใช้สิทธิได้ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรมได้

16. สิทธิในการได้รับการคุ้มครองพยาน(พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546)สิทธิในการได้รับการคุ้มครองพยานเป็นสิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญาเช่นเดียวกัน โดยมีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม รับผิดชอบดูแล โดยเมื่อได้รับความไม่ปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นตัวเอง หรือผู้ที่จะเป็นพยานหรือว่าญาติของพยานต่างๆ สามารถมาร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญาได้ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมเช่นเดียวกัน

17. สิทธิที่จะไม่ถูกลงโทษซ้ำในความผิด ซึ่งบุคคลนั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษหรือปล่อยตัวตามกฎหมายแล้ว (ICCPR ข้อบทที่ 14/ ป.อ. ม.10/ ป.วิ.อ. ม.39)สิทธิที่จะไม่ถูกลงโทษซ้ำในความผิดที่เคยและได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วหากมีการนำคดีนั้นขึ้นมาดำเนินคดีได้ใหม่โดยที่เป็นพยานหลักฐานเดิมและนำมาลงโทษซ้ำอีกก็จะเกิดไม่ความยุติธรรมจึงต้องมีสิทธิที่จะไม่ถูกลงโทษซ้ำอีก

18. สิทธิที่จะได้รับการทบทวนคำพิพากษา(ICCPR ข้อบทที่ 14 /ป.วิ.อ.)สิทธิที่จะต้องได้รับการทบทวนคำพิพากษาคืออะไร สิทธิที่จะได้รับการทบทวนคำพิพากษาก็คือสิทธิในการอุทธรณ์ การฎีกา ถ้าหากว่ามีพยานหลักฐานใหม่ก็สามารถที่จะให้ศาลพิจารณาได้ทบทวนว่า คำพิพากษาที่เคยพิพากษาไปนั้น ถูกต้องหรือไม่แล้วก็มีประเด็นเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างไรหรือไม่ และมีการพิจารณาตามกระบวนการยุติธรรมใหม่โดยศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษา

19. สิทธิของนักโทษในการได้รับการปฏิบัติอย่างไม่ลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ICCPR ข้อบทที่10) สิทธิการลงโทษที่เข้าไปอยู่ในการคุมประพฤติหรือว่าในราชทัณฑ์ หรือว่ากรมสถานพินิจสำหรับเด็ก จะต้องได้รับสิทธิในฐานะที่เป็นมนุษย์ด้วยเหมือนกัน ไม่ใช่ว่าเป็นนักโทษแล้ว ความเป็นมนุษย์ก็จะหมดลงไปด้วย ดังนั้นการที่เจ้าหน้าที่ที่ควบคุมดูแลเกี่ยวกับราชทัณฑ์คุมประพฤติหรือว่าสถานพินิจ ก็จะต้องปฏิบัติต่อนักโทษ หรือว่าผู้ที่ถูกคุมขัง ในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์แล้วก็มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน

## บทสรุป

สิทธิในกระบวนการยุติธรรมมีมากมายบทความนี้อาจจะมีการแยกออกมากเกินไปหรืออย่างไร ทุกท่านลองมาทบทวนกันดูอีกครั้งหนึ่ง อันดับแรกก็คือพอคุณถูกเจ้าหน้าที่จับกุมตัว จับคุณข้อหาอะไร คุณก็ต้องอยากรู้ว่าถูกจับข้อหาอะไร เจ้าหน้าที่ก็ต้อง แจ้งได้ว่าจับกุมข้อหาอะไร และในการเข้าจับกุมเจ้าหน้าที่มีหมายจับ หรือมีหมายค้นไหม แล้วก็พอคุณโดนจับกุม คุณก็ต้องบอกครอบครัว หรือว่าญาติพี่น้องว่าคุณถูกจับอยู่ และถูกจับกุมข้อหาอะไรและคุณไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายต้องไปหาจ้างทนายความหรือแจ้งขอให้จัดทนายความให้ตามสิทธิ เพื่อให้ทนายความช่วยคุณได้ สามารถนำคดีเข้าสู่กระบวนการของศาลโดยศาลก็ต้องพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม

และรวดเร็วไม่ล่าช้าเพราะว่าความยุติธรรมที่ล่าช้าก็คือความอยุติธรรมนั่นเองและการพิพากษาช้า หรือว่าการลงโทษช้า ก็ทำให้เกิดความอยุติธรรมขึ้นมาได้จึงยังมีสิทธิในการที่จะนำพยานหลักฐานอะไรใหม่มาเพิ่มให้ศาลได้เพื่อให้ศาลทบทวนคำพิพากษาได้หากเข้าสู่กระบวนการลงโทษนักโทษหรือว่าผู้ที่ถูกคุมประพฤติดังกล่าวที่อยู่ในสถานพินิจก็ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมอย่างที่เขาเป็นมนุษย์และก็เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะได้ไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม (ธัญสุตา หน่อแก้ว,2566)

## เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ.(2558). กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง.

<https://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/international-human-rights-mechanism/ICCPR.php>

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม.(2562).ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับอัปเดตล่าสุด).

<https://jla.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/115/iid/121396>

ธัญสุตาหน่อแก้ว.(2566). บทบรรยายสิทธิในกระบวนการยุติธรรม.9 พฤษภาคม 2566.

<https://www.youtube.com/watch?v=sS82tATPpvo&t=15s>

Social studies with Tee. (2565). #สิทธิมนุษยชน. 30 ส.ค. 2565

[https://www.youtube.com/watch?v=mcsGAL\\_1bfw](https://www.youtube.com/watch?v=mcsGAL_1bfw)